

Tweede Kamer
t.a.v. de leden van de Algemene Commissie voor Wonen
en Rijksdienst
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Uw persoonlijke relatienummer

Zoetermeer, 1 juni 2016

Onze referentie 056.TS.KvR

Betreft Wetsvoorstel 34.453 Kwaliteitsborging voor het bouwen

Geachte dames en heren,

Onlangs heeft minister Blok het wetsvoorstel 34.453 over private kwaliteitsborging bij u ingediend. UNETO-VNI, de ondernemersorganisatie voor de installatiebranche en de technische detailhandel (4.500 aangesloten installatiebedrijven, 120.000 werknemers, 12 miljard euro omzet), voert een actief kwaliteitsbeleid. Zo informeren wij onze leden over wettelijke eisen en technische normen. Ook zorgt UNETO-VNI voor cursussen, her- en bijscholingsmogelijkheden, erkenningsregelingen en beoordelingsrichtlijnen. Als sluitstuk stelt UNETO-VNI vakbekwaamheidseisen aan het lidmaatschap. Kort samengevat voorziet het wetsvoorstel in een verplaatsing van het toezicht op de kwaliteit van het te bouwen object van de publieke naar de private sector. UNETO-VNI ziet in het wetsvoorstel mogelijkheden om het kwaliteitsniveau van installaties te verhogen. Wij maken echter ook een aantal kanttekeningen bij het wetsvoorstel.

Toelatingsorganisatie, instrumenten kwaliteitsborging, borgers

De installatiebranche kent allerlei regelingen om de kwaliteit van het werk te bevorderen. Sinds het verdwijnen van de vestigingswetgeving heeft de branche haar verantwoordelijkheid genomen en veel erkenningsregelingen en beoordelingsrichtlijnen ontwikkeld om de kwaliteit van installaties te borgen. Kenmerk van deze initiatieven is dat zij vanuit de branche zelf ontstaan, aansluiten bij de specifieke eigenschappen van de sector en op draagvlak kunnen rekenen. Via artikel 1.8 lid 2 van het Bouwbesluit zijn de certificaten in de installatiebranche opgenomen in het stelsel van Erkende Kwaliteitsverklaringen. Met dit certificaat mogen gemeenten ervan uitgaan dat de geleverde installatie voldoet aan de eisen van het Bouwbesluit.

Het wetsvoorstel voorziet in een nieuw systeem met toegelaten instrumenten voor kwaliteitsborging. Ook UNETO-VNI vindt dat het huidige systeem van toezicht, zoals geregeld in de Woningwet aan verbetering toe is. Wij steunen de gedachte van toepassing van instrumenten voor kwaliteitsborging. UNETO-VNI vindt het echter wél van belang dat bestaande, goed functionerende regelingen van kracht blijven. Daarbij wijzen wij op een ongewenste, sterke toename van de administratieve lasten als bouwers straks bij diverse borgers moeten aantonen dat kwaliteit wordt geleverd. Ook wordt innovatie en industrialisatie in de bouw door de complexiteit van het nieuwe systeem van kwaliteitsborging gefrustreerd en neemt de kwaliteit van bouwwerken eerder af dan toe. Om deze redenen pleit UNETO-VNI voor het behoud van het bestaande stelsel van Erkende Kwaliteitsverklaringen.

Daarenboven vindt UNETO-VNI het niet nodig dat voor ieder vergunningplichtig werk een borger moet worden aangesteld. Immers het grootste deel van de kwaliteit wordt bepaald en vastgesteld in de fabriek, in de te hanteren kwaliteitssystemen en in kennis van de uitvoerenden. Als er al een borger voor het hanteren van een kwaliteitssysteem nodig is, dan kan dat in het systeem zelf opgenomen

worden en blijft de verplichting van een borger voor andere systemen achterwege. Die is daar dan ook niet nodig. Voorkomen moet worden dat verdergaande conceptualisatie en industrialisering in de bouw vergaand worden gefrustreerd.

De toelatingsorganisatie beslist over toelating van de instrumenten. Deze taak vraagt kennis van de wettelijke regels en de private normen van alle aspecten van het Bouwbesluit en de toepassing daarvan in de praktijk. Het wetsvoorstel geeft deze garantie echter niet. De toelatingsorganisatie, een ambtelijke instantie die ver van de bouwpraktijk af staat, beschikt niet over de benodigde inhoudelijke kennis van het volledige vakgebied. UNETO-VNI vindt het essentieel dat de bouwpraktijk een belangrijke rol speelt bij de afweging van de maatregelen waarmee kwaliteit wordt aangetoond. Als de inbreng van praktijkkennis niet wordt zeker gesteld door middel van deelname door het bouwbedrijfsleven in de toelatingsorganisatie, dan zal daarvoor een overlegstructuur moeten worden ingericht. UNETO-VNI is bereid om zitting te nemen in zowel de toelatingsorganisatie als een eventuele overlegstructuur.

Uit het wetsvoorstel blijkt niet hoe zeker gesteld wordt dat de kwaliteitsborger voldoende kennis heeft van de regels en normen voor installaties. Evenmin blijkt uit het wetsvoorstel hoe voorkomen wordt dat kwaliteitsborgers onderling verschillend oordelen over dezelfde situatie. Het moet wat UNETO-VNI betreft volstrekt duidelijk zijn wat onder kwaliteit wordt verstaan. Wij willen voorkomen dat straks twee identieke projecten met volstrekt verschillende criteria worden beoordeeld door verschillende borgers. Daarom pleiten wij nogmaals voor behoud van het systeem van Erkende Kwaliteitsregelingen zoals dat nu bestaat. Dit systeem stelt installatiebedrijven in staat om hun kwaliteitsborging zo in te richten dat die altijd een kwalitatief eindproduct oplevert, ongeacht de beoordeling van een kwaliteitsborger. Veel bestaande regelingen in de installatiebranche bevatten een element van toezicht door een externe instantie. Een verplichte externe borger per werk veroorzaakt onnodige administratieve rompslomp en levert zowel de installateur als de opdrachtgever onnodige extra kosten op.

Uitwerking in Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)

Het wetsvoorstel bevat de basisregels voor de toelatingsorganisatie, instrumenten voor kwaliteitsborging en kwaliteitsborgers. De uitwerking van het beoogde systeem komt in een AMvB vast te liggen. Van daaruit wordt verwezen naar ministeriële besluiten. Om de gevolgen voor de bedrijfstak te kunnen beoordelen, moeten deze regelingen in samenhang worden gezien. Daarom pleit UNETO-VNI ervoor om het door de minister beoogde systeem integraal te behandelen en voor de vast te stellen AMvB een voorhangprocedure in te richten.

Aanpassingen Burgerlijk Wetboek

UNETO-VNI verwacht niet dat de aanpassingen in het Burgerlijk Wetboek bijdragen aan de doelstelling. Het is veel effectiever en efficiënter om de kwaliteitsborging vooraf en tijdens de bouw te laten plaatsvinden. De juridische instrumenten, zoals ingebrekestelling en het invoeren van aansprakelijkheid, komen pas achteraf en te laat aan de orde want het gebrek in het bouwwerk is dan al een feit.

Op dit moment vinden de koop/aannemingen van woningen voor het overgrote deel plaats onder de paraplu van een waarborgregeling. De resterende gevallen (circa 10-15%) betreffen een in omvang beperkt deel van de markt en de opdrachtgevers in dit segment hebben veelal voldoende kennis (of kunnen die gemakkelijk inkopen) en een zodanige economische positie dat zij deze extra maatregelen niet nodig hebben.

Onze bezwaren tegen de voorgestelde aanpassingen in het Burgerlijk Wetboek betreffen in het bijzonder de verandering van de wettelijke regeling van de aansprakelijkheid van de aannemer van een werk. Die verandering doet afbreuk aan het bestaande, afgewogen systeem van verdeling van verantwoordelijkheden en risico's tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. De verzwaarde aansprakelijkheid bij de aannemer vermindert straks de stimulans voor de opdrachtgever om tijdens de bouw en bij de oplevering fatsoenlijk toezicht te houden en te controleren of het eindproduct conform de aangegane overeenkomst is. Zoals eerder gesteld vindt de bouw van een woning met de

consument als opdrachtgever in het overgrote deel van de gevallen plaats onder de paraplu van een waarborgregeling. Dit betekent dat een adequate controle op het eindproduct al is voorzien.

Als u een aanpassing van de aansprakelijkheid wenselijk vindt, dan pleit UNETO-VNI ervoor de verandering rond aansprakelijkheid van de aannemer van het bouwwerk te beperken tot het bouwen van een woning in opdracht van de consument: de opdrachtgever die buiten bedrijf of beroep de overeenkomst aangaat.

Volgens het wetsvoorstel kan in geval van een consument-opdrachtgever niet van de voorgestelde regeling rond aansprakelijkheid worden afgeweken. Het wetsvoorstel bevat bij de zakelijke opdrachtgever een beperkte mogelijkheid tot afwijking. Uitgangspunt in het Burgerlijk Wetboek bij zakelijke partijen die met elkaar contracteren is volledige contractvrijheid. UNETO-VNI vindt daarom de beperking van de mogelijkheid om af te wijken van de wettelijke regel over aansprakelijkheid bij een overeenkomst tussen zakelijke partijen niet terecht. Bij dergelijke overeenkomsten behoort de contractvrijheid volledig behouden te blijven.

Gefaseerde invoering

UNETO-VNI steunt het principe in het wetsvoorstel van een gefaseerde invoering van het nieuwe systeem op basis van een indeling van bouwwerken in gevolgklassen. Het systeem wordt dan eerst ingevoerd bij relatief eenvoudige bouwwerken en na gebleken succes worden ook de meer complexe, risicovollere bouwwerken onder de nieuwe regels gebracht. Opdrachtgevers, uitvoerende partijen en kwaliteitsborgers krijgen zo de gelegenheid ervaring op te doen met een in omvang overzienbare groep bouwwerken. UNETO-VNI geeft u in overweging om te beginnen met (uitsluitend) de categorie grondgebonden woningen.

Het wetsvoorstel stelt de uitbreiding van het nieuwe systeem naar meer complexe bouwwerken afhankelijk van een evaluatie van de eerste groep bouwwerken. UNETO-VNI vindt dat een verstandige aanpak. De evaluatie dient in ieder geval aandacht te besteden aan de geboekte kwaliteitswinst en de effecten op kostenvermindering of -verschuiving voor/tussen de partijen die bij de bouw betrokken zijn. Wij gaan ervan uit dat het uitvoerend bouwbedrijfsleven betrokken wordt bij de opzet van de evaluatie.

UNETO-VNI zet zich graag in voor een verhoging van de kwaliteit van installaties. Dit wetsvoorstel kan met de genoemde aanpassingen bijdragen aan dat doel. UNETO-VNI vraagt u daarom het voorgaande in uw beoordeling van het wetsvoorstel te betrekken.

Met vriendelijke groet,

Drs. T. Siertsema MBA
Voorzitter UNETO-VNI